

MODERNÍ WIKI SYSTÉMY VE VZDĚLÁVÁNÍ

SLABÝ Jiří, ČR

Resumé

Príspevek se zabývá moderními wiki systémy, které jsou jedním z výukových nástrojů spadajících do konceptu Web 2.0. Na tyto systémy je nahlíženo, jako na efektivní nástroje pro spolupráci studentů při vzdělávání a mohou být dále využity pro aktivní zapojení studentů do přípravy a vedení kurzu. Zmíněna je také samotná myšlenka konceptu Web 2.0. Tyto moderní wiki systémy jsou demonstrovány na Google Sites (Google Apps), které jsou v současné době jako jedny z mála lokalizovány.

Klíčová slova: wiki, sdílení informací, nástroje pro spolupráci, Web 2.0, Google Apps

RECENT WIKI SYSTEMS IN EDUCATION

Abstract

The contribution deals with recent wiki systems, which are one of education tools in Web 2.0 solution. These systems could be efficient tools for students' collaboration in education and it also could increase students' engagement and participation. Concept of Web 2.0 is mentioned. These recent wiki systems are demonstrated on Google Sites (Google Apps), which is one of the few localized nowadays in Czech.

Key words: wiki, information sharing, collaborative tools, Web 2.0, Google Apps

1 Úvod

V současném webu se začínají stírat role mezi tradičními poskytovateli informací a jejich konzumenty. To může být využito v moderní výuce, kdy vzdělávání přestává být pouhým transferem „stabilních“ znalostí od učitele a jejich absorpcí studenty. V záplavě volně dostupných zdrojů, z nichž se může neformálně učit každý je podstatné, jak se v problematice orientovat, jak (si) určit výukový cíl, jaké zdroje k načerpání potřebných znalostí použít. Důležité ovšem je, jak přitom koordinovat práci s ostatními, protože výuka musí směřovat i k budování sociálních dovedností.

Úspěšné technologie jako weblogging, wiki, či služby sdílení nejrozličnějších zdrojů (databáze odkazů, alba fotografií nebo videí) jsou charakterizovány důrazem na širokou participaci, neformálnost, technologickou nekomplikovanost a především jednoduchost použití. Vývoj je bezpochyby umožněn především snadnou dostupností internetových technologií a služeb a jejich zvládnutím širokými vrstvami i „netechnicky“ zaměřené populace. Trendy směřující k otevřenosti a participaci se odrážejí i v uživatelských očekáváních v oblasti podpory výuky. [1]

Základem učení se stává schopnost budovat si spojení mezi jednotlivými pojmy, příslušnými elementy výukového obsahu, oblastmi použití a především osobami – kolegy, spolužáky nebo členy nějaké širší, formální či neformální komunity.

Pozvolné změny v přístupu k využívání internetu se jevily jako natolik významné, že si zasloužily nové označení – Web 2.0. Pod označení Web 2.0 může patřit většina nejúspěšnějších služeb dnešního internetu resp. internetových sociálních sítí.

Vzhledem k vnitřní provázanosti e-learningu a internetu samozřejmě netrvalo příliš dlouho a koncept Webu 2.0 začal postupně pronikat i do elektronické podpory výuky. E-learning je v podobě, ve které je dnes běžně provozován, typickou aplikací klasického webu. Jádrem celého procesu je zpravidla monolitický systém pro řízení výuky (LMS), který poskytuje nástroje pro správu kurzů, správu výukových materiálů, testování znalostí, různé formy komunikace mezi uživateli apod. Díky myšlenkám a nástrojům Webu 2.0 se dnes začíná jevit jako výhodnější zcela opačný přístup k budování systémů pro podporu výuky – konstruovat je jako snadno rozšiřitelnou sadu vzájemně kooperujících jednoduchých (jednoúčelových) služeb. Pro takto navržený systém pak není problém napojení na téměř libovolné internetové zdroje informací. Navíc je možné zcela transparentně (z pohledu uživatele i stávajících služeb) do systému doplňovat další funkcionalitu, například personalizační mechanismy. [2]

Velmi zajímavá je i myšlenka aktivního zapojení studentů do přípravy a vedení kurzu. Každý z nás se již jistě někdy dostal do situace, kdy při čtení nějakého materiálu narazil na chybu. Jen málokdo už byl ale ochoten přerušit čtení, najít si kontakt na autora a komplikovaně mu například do mailu popisovat, kde našel jaký problém. Mnohem jednodušší a hlavně účinnější je vyznačení nebo rovnou opravení chyby přímo v systému. I takováto zdánlivá maličkost může výrazně přispět ke kvalitě výuky. Oproti tradičním systémům sdílení výukového obsahu prostřednictvím LMS nebo CMS jsou jednoduché platformy na bázi wiki daleko praktičtější. Reálné možnosti zapojení studentů pochopitelně sahají ještě mnohem dál.

2 Moderní wiki systémy

Systémy wiki se dnes v éře takzvaného Webu 2.0 v řadě případů již výrazně liší od původního konceptu. Moderní systémy wiki používají pro vstup online WYSIWYG HTML editory a integrují nejrozumnější vymoženosti Webu 2.0. Kromě vkládání multimediálního obsahu se mohou vkládat do stránek i nejrozumnější objekty tzv. extensions, gadgets atd... Wiki fungují nejen ve veřejném webovém prostoru, ale i v intranetech škol a firem. Princip otevřenosti a "kolektivní inteligence" je v řadě oblastí použití wiki bezkonkurenční.

Systémů wiki jsou desítky či stovky, stejně jako jiných systémů pro správu obsahu (content management system, případně redakčních systémů). Zajímavý přehled wiki a pro jejich vývoj použitých nástrojů naleznete v WikiEngines, porovnání wiki systémů se pak věnuje WikiMatrix.org.

Jedním z atributů Webu 2.0 je dostupnost nástrojů. Systémy wiki byly a jsou nabízeny uživatelům již dlouho, ať už jako open source aplikace k instalaci na vlastním serveru nebo jako wiki hosting, viz přehled WikiMatrix.org nebo přehled WikiFarms.

Počet nabízených wiki hostingů zdarma je poměrně široký a řada z nich nabízí i možnost provozu na vlastní doméně 2. řádu. Tato možnost je pro řadu uživatelů ze segmentu škol velmi vítaná a i přes řadu omezení free hostingů je často používána i u nás. Rychlost nasazení technologie wiki je pro ně vysoká, neklade žádné nároky na investice a uživatelé se mohou soustředit na to nejdůležitější, na obsah. [3]

V tomto příspěvku je blíže zmíněn moderní wiki systém od Google – Sites. Lze jej snadno a rychle vyzkoušet na <http://sites.google.com>.

3 Wiki systém od Google

Společnost Google v nedávné době uvolnila své týmové wiki řešení Sites (původně JotSpot), které je k dispozici všem uživatelům Google Apps. Aplikace Sites slouží k online tvorbě kolaboračních webů, které může spravovat více lidí a každý člen týmu má neustálý přehled o všech změnách dokumentů. Sites tak nahrazuje jednodušší online editor webových stránek Google Page Creator.

Hlavní výhodou Sites je snadná integrace existujících Google řešení. Do webové stránky můžete vložit textový dokument, graf i tabulku z Google Docs. Nabízí se použití také mnoha iGoogle widgetů a miniatur z galerií Picasa. Samozřejmostí je podpora týmového diáře Google Calendar. Ke zprovoznění služeb rodiny Google Apps potřebujete svou vlastní doménu. Veškerá data se však ukládají na webový prostor Google. Internetový kolaborační balík Apps dnes používá podle společnosti Google na půl milionu drobných i velkých společností a několik tisíc škol a univerzit. Do úschovny je možné uploadovat až 10MB soubory, každý účet Google Apps získává 10 GB paměti a v programech Google Apps Premier a Education se ještě přidává dalších 500 MB pro každého uživatele.[4]

Google Apps Education mohou zlepšit komunikaci i spolupráci mezi všemi členy univerzitní komunity. Zejména v akademickém světě, kde je tok informací důležitý pro vzdělávání i výzkum. Tento balík online aplikací obsahuje řadu již všeobecně známých služeb pro práci s elektronickou poštou, jako je Gmail, s dokumenty, tabulkami a prezentacemi, kalendářem, komunikátorem, úvodní stránkou odvozenou od iGoogle, jednoduchým editorem či spíše generátorem WWW stránek včetně jejich hostingů (Page Creator) a s jednoduchou aplikací pro správu. Všechny aplikace mají jako společnou vlastnost poměrně jednoduché a intuitivní ovládání a balík má i jednoduchou správu, kterou zvládne i laik. [5]

Služba Google Apps Education je zcela zdarma. Abyste mohli Google Apps Education používat, nemusíte nic kupovat – žádný hardware, žádný software, žádné poradenské služby [6].

4 Závěr

Moderní wiki systémy by mohly najít uplatnění při spolupráci studentů na různých projektech, při tvorbě domácích úkolů nebo při efektivní komunikaci mezi studenty, vzdělavateli i rodiči. Tyto systémy by také mohly usnadnit práci při publikování různých web informací, organizování článků, webových stránek, videí a jiných studentských informací. Také by mohly být použitelné např. při tvorbě

studentského časopisu nebo novin. V neposlední řadě mohou být motivací pro větší zapojení studentů do vzdělávání.

Rád bych zmínil, že Google Sites nejsou zdaleka jediným moderním wiki systémem. Neméně zajímavým systémem může být např. wetpaint.com, Deki Wiki nebo jottit.com. Díky očekávané lokalizaci jsem však nakonec vybral Google Sites jako vhodný systém pro širší školní nasazení.

5 Literatura

1. MACMANUS, Richard. Web 2.0 Definition and Tagging [online]. 2008 [cit. 2008-04-18]. Dostupný z WWW: <http://www.readwriteweb.com/archives/web_20_definiti.php>.
2. O'REILLY, Tim. What Is Web 2.0. Design Patterns and Business Models for the Next Generation of Software. [online]. 2008 [cit. 2008-04-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.oreillynet.com/lpt/a/6228>>.
3. WAGNER, Jan. Wiki v éře Web 2.0. *Lupa.cz* [online]. 2008 [cit. 2008-04-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.lupa.cz/clanky/wiki-v-ere-web-2-0/>>.
4. *Google Sites* [online]. 2008, 18. 04. 2008 [cit. 2008-04-18]. Dostupný z WWW: <<http://sites.google.com/overview.html>>.
5. WAGNER, Jan. Google Apps snadno a rychle proti všem. *Lupa.cz* [online]. 2008 [cit. 2008-04-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.lupa.cz/clanky/google-apps-snadno-a-rychle-proti-vsem/>>.
6. *Google Apps* [online]. 2008, 18. 04. 2008 [cit. 2008-04-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.google.com/a/edu/?hl=cs>>.
7. *Wetpaint - free wiki websites* [online]. 2008, 18. 04. 2008 [cit. 2008-04-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.wetpaint.com/>>.

Lektoroval: Pavel, Pecina, Mgr., Ph.D.

Kontaktní adresa:

Jiří Slabý, Ing.
Katedra technické a informační výchovy,
Pedagogická fakulta MU,
Poříčí 31, 603 00 BRNO, ČR, tel. 00420 549
494 563, e-mail jiri.slaby81@gmail.com